

Milieugroep MOB eist dat provincie piekbelasters aanpakt

De overheid laat grote stikstofuitstoters hun gang gaan, vindt MOB. De vergunning van veertig veehouders wordt aangevochten.

Door onze redacteurs

Martin Kuipers, Wouter van Loon en Rik Wassens

AMSTERDAM. Milieugroep Mobilisation for the Environment (MOB) eist dat Gelderland, Limburg, Noord-Brabant en Overijssel veertig vergunningen intrekken van veehouders die kwetsbare natuurgebieden zwaar belasten met hun stikstofuitstoot. Als de provincies weigeren, stapte de milieuactiegroep naar de rechter.

Het is voor het eerst dat provincies zo worden aangezet hard in te grijpen in de uitstoot van de agrarische sector. MOB voert onder aanvoering van voorzitter Johan Vollenbroek al jarenlang met succes rechtszaken tegen de overheid vanwege het stikstofbeleid.

MOB stelde eerder het Programma Aanpak Stikstof (PAS) van de overheid ter discussie en kreeg in mei 2019 gelijk van de Raad van State. De uitspraak zette een streep door honderden vergunningen en luidde het begin in van de stikstofcrisis.

Het nieuwe juridische offensief van MOB zet nu de 'piekbelastersaanpak' van het kabinet onder druk. Die behelst een vrijwillige uitkoopregeling om grote uitstoters van stikstof te verleiden hun bedrijf te staken. Het is een eerste stap, nodig om de ko-

mende jaren 'stikstofruimte' te creëren die nodig is om huizen en (snel)wegen te bouwen, en een begin te maken met het herstel van de natuur.

Maar de piekbelastersaanpak gaat niet snel en niet ver genoeg, zegt MOB-raadsman Valentijn Wösten tegen NRC. Intrekken van vergunningen zal „onvermijdelijk” zijn, zegt hij. BBB, na de Provinciale Statenverkiezingen de grootste partij in alle provincies, wil dwang als optie juist van tafel. Daarvan is sprake als boeren hun bedrijf moeten beëindigen omdat ze geen vergunning meer hebben.

De uitkoopregeling, bedoeld voor drieduizend piekbelasters, wordt komende maand opengesteld. Deelname is op vrijwillige basis. Maar het animo ervoor is gering, berichtte NRC vorige week op basis van eigen onderzoek. De overheid houdt intrekken van vergunningen en andere dwangmaatregelen achter de hand als laatste redmiddel.

Kwetsbare natuurgebieden

MOB heeft met openbare gegevens en Aeries, het stikstofrekenmodel van het RIVM, de veertig grote piekbelasters berekend van wie het de vergunning wil laten intrekken. Een ecooloog

heeft geholpen kwetsbare natuurgebieden te selecteren waar „snel ingegrepen” moet worden, omdat de natuur daar zwaar lijdt onder de stikstofneerslag, zegt analist Stijn van Uffelen die het rekenwerk deed voor MOB. Het gaat om de Brabantse Wal, Kampina, de Oisterwijkse Vennen en de Grote Peel in Noord-Brabant, de Deurnsche Peel en de Maasduinen in Limburg, het Korenburgerveen in Gelderland en het Vecht- en Beneden-Reggegebied en de Engbertsdijksvennen in Overijssel.

Reactie provincies

Overijssel heeft in januari haar stikstofplannen gepresenteerd, zegt een woordvoerder, „waarmee zekerheid ontstaat voor de natuurdoelen en het intrekken van vergunningen” niet nodig is. De overige provincies waren niet in staat op tijd te reageren op vragen van NRC. Ook LTO is herhaaldelijk gebeld, maar zij was niet bereikbaar voor commentaar. Limburg en Brabant moeten de intrekkingverzoeken nog bestuderen.

De aanpak van MOB richt zich niet uitsluitend op 's lands grootste piekbelasters, maar heeft per natuurgebied bedrijven geselecteerd, zegt Van Uffelen. Zo is voorkomen dat alleen agrarische bedrijven in de buurt van de Veluwe zijn geselecteerd. „We willen de procedures spreiden, anders doe je in de rest van Nederland niets.”

'Beleid afdwingen'

Volgens deskundigen maakt MOB een goede kans als het tot rechtszaken komt. Ze verwijzen naar een zaak in Noord-Brabant, waar de rechter heeft bepaald dat intrekken van een vergunning passend is als de stikstofbelasting van de omliggende natuur veel te hoog is.

Weigert de provincie een verzoek tot intrekking van de vergunning, dan moet ze onderbouwen hoe ze de stikstofneerslag toch omlaag krijgt, zegt Raoul Beunen, universitair hoofddocent omgevingsbeleid aan de Open Universiteit. Met emissiearme stallen of luchtwassers is die bijvoorbeeld ook terug te dringen. Veel van deze maatregelen maken hun belofte overigens onvoldoende waar, blijkt uit onderzoek. Als de alternatieven niet goed onderbouwd zijn, houden die geen stand bij de rechter, zegt Beu-

nen. „Wat tot nu toe optafel ligt, is onvoldoende.”

Volgens Chris Backes, hoogleraar omgevingsrecht aan de Universiteit Utrecht, zullen provincies zich verdedigen door te zeggen dat de vrijwillige uitkoopregeling voor piekbelasters de uitstoot terugdringt. Als blijkt dat de veehouders wier vergunningen MOB willen laten intrekken niet meedoen, vergroot dit de kans van de milieugroep bij de rechter, zegt Backes. Dit kan wel leiden tot jarenlange procedures, waarbij MOB constant besluiten van provincies aanvecht. Dit gebeurde al vaker, volgens de hoogleraar.